

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу
ВАСИЛЬЧЕНКО ДАР'І КОСТЯНТИНІВНИ

**«Принципи архітектурно-планувальної організації закладів
позашкільної освіти в структурі об'єднаних територіальних громад»,**
представлену на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю
191 – Архітектура та містобудування

На розгляд представлено дисертацію, яка складається із анотацій українською та англійською мовами, переліку термінів та визначень понять, вступу, трьох розділів із висновками, загальних висновків, списку використаної літератури та восьми додатків. Результати дослідження викладено на 323 сторінках, включаючи основну текстову частину дисертації із 157 сторінок, 53 сторінки ілюстрацій (в тому числі 14 ілюстрацій в додатках). Список використаних джерел складається з 243 найменувань, вісім додатків представлені на 93 сторінках, акти впровадження - на 7 сторінках.

Актуальність теми дослідження обумовлена необхідністю формування нових та реконструкції існуючих закладів позашкільної освіти, велика кількість яких є пошкодженими або зруйнованими внаслідок війни. Обрана тема дисертаційного дослідження відповідає адміністративно-територіальній реформі, процесу коливання контингенту обслуговування та демографічним змінам в цілому. Актуальним питанням є, забезпечення доступності закладів позашкільної освіти для мешканців територіальних громад, підвищення якості позашкільної освіти. Дані процеси впливають на місткість закладів позашкільної освіти та вимагають певної адаптивності архітектурно-планувальних рішень існуючих будівель й пошуку принципів, прийомів і методів формування сучасних освітніх закладів.

Метою дослідження є виявлення основних принципів архітектурно-планувальної організації закладів позашкільної освіти в структурі об'єднаних територіальних громад.

Об'єкт дослідження: заклади позашкільної освіти.

Предмет дослідження: архітектурно-планувальна організація закладів позашкільної освіти у структурі об'єднаних територіальних громад.

Варто відзначити структурованість роботи, логічність викладу наукового матеріалу. Визначені об'єкт, предмет, мета і завдання узгоджені між собою, відображають сутність і зміст досліджуваної проблеми.

Високий ступінь **обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій** визначається тим, що загальна методика дослідження базується на комплексному підході, робота ґрунтується на загальнонаукових, а також спеціальних методах дослідження: функціонально-планувального моделювання, експериментального проектування, аналізу інноваційної освітньої діяльності, підтверджується висвітленням нових пропозицій в публікаціях та обговоренням на наукових конференціях.

Достовірність результатів дослідження обумовлена їх підтвердженням в ході експериментального проектування, про що свідчать акти впровадження.

У вступі обґрунтовано актуальність теми, визначено зв'язок роботи з науковими програмами, сформульовано мету, задачі і методи дослідження, визначено наукові результати дослідження, їх практичне значення та подано відомості про впровадження, апробацію результатів дослідження, список публікацій, структуру та обсяг роботи.

У розділі 1 «ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВЛЕННЯ СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ ЗАКЛАДІВ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ І СВІТІ» виконано аналіз наукових досліджень та публікацій щодо закладів позашкільної освіти, виявлено сучасні підходи до організації навчального процесу у закладах позашкільної освіти, розглянуто основні завдання позашкільної освіти, виконано огляд законодавчої бази галузі, визначено проблеми функціонування мережі закладів позашкільної освіти (ЗПО) та моделі формування мережі ЗПО. Розглянуто особливості формування закладів позашкільної освіти на території сучасної України та закордоном. Досліджено світові напрями розвитку архітектури ЗПО, виявлено тенденції розвитку позашкільної галузі та організації просторового середовища. Розглянуто історичні та сучасні педагогічні концепції, зроблено висновки щодо їх впливу на архітектурно-планувальну організацію ЗПО.

У розділі 2 «ФУНКЦІОНАЛЬНО-ПЛАНУВАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ЗАКЛАДІВ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ» описано методику виконаного дослідження, виявлено фактори, що впливають на архітектурно-планувальну організацію закладів позашкільної освіти. Визначено класифікаційні ознаки ЗПО. Запропоновано класифікувати заклади

позашкільної освіти за схемою поєднання внутрішніх просторів, функціональним складом, принципом будівництва, місткістю, режимом експлуатації, формою навчання, поверховістю, розміщенням в структурі населеного пункту, ступенем доступності. Розглянуто режим використання функціональних груп приміщень закладів позашкільної освіти різними віковими категоріями населення.

У розділі 3 «ПРИНЦИПИ ТА ПРИЙОМИ АРХІТЕКТУРНО-ПЛАНУВАЛЬНИХ РІШЕНЬ СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДІВ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ» надані пропозиції по формуванню планувальних рішень закладів позашкільної освіти. Розроблені планувальні рішення чарунок відповідно напрямів діяльності ЗПО, навчальних зон в залежності від кількості учнів. Удосконалено критерії оцінювання ефективності функціонально-планувального рішення закладів позашкільної освіти. Визначено принципи архітектурно-планувальної організації закладів позашкільної освіти у структурі об'єднаних територіальних громад (співмасштабності; функціонального доповнення; доступності; адаптивності та універсальності), а також відповідні ним прийоми та методи. Наведені рекомендації по організації внутрішніх просторів ЗПО з урахуванням вікових психофізіологічних особливостей людей.

Висновки до дисертаційного дослідження сформовано логічно та розкривають основні отримані результати у відповідності до поставлених завдань та мети роботи. Основні положення та висновки дисертації достатньо обґрунтовані як на теоретичному, так і на практичному рівні.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в наступному:

- сформульовано принципи, відповідні прийоми та методи архітектурно-планувальної організації закладів позашкільної освіти в структурі об'єднаних територіальних громад;
- запропоновано класифікацію закладів позашкільної освіти;
- розроблено планувальні рішення навчальних зон різних типів.

Практичне значення отриманих результатів. Результати дослідження доцільно використовувати у архітектурно-містобудівному проектуванні, у подальших наукових дослідженнях з архітектури закладів освіти, у міждисциплінарних дослідженнях, в архітектурній освіті.

Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати дисертаційної роботи були оприлюднені у доповідях на 12 наукових семінарах та конференціях різного рівня (в тому числі 6

міжнародних конференцій, 2 – всеукраїнські). Наукові результати дисертації опубліковані в 15 наукових працях: у фахових виданнях – 5 статей, у наукових періодичних виданнях інших держав, що внесені до міжнародної наукометричної бази даних (Index Copernicus) – 1 стаття, опубліковано 9 тез наукових доповідей у матеріалах міжнародних, всеукраїнських, науково-практичних конференцій.

Результати дослідження впроваджені у проектні пропозиції реконструкції Русанівської школи № 182 м. Києва, концепцію рішення генерального плану Президентського дослідницького університету (зокрема, розробку рішення генерального плану та планувального рішення корпусу 9А), концепцію розміщення ЗПО I, II та III рівнів містобудівної організації у містобудівній структурі Вільне, також у дипломне проектування.

До позитивних характеристик дослідження слід віднести:

1. Визначені в роботі принципи формування закладів позашкільної освіти сприятимуть підвищенню якості проектних рішень будівель.
2. Застосування запропонованих автором навчальних приміщень універсального використання обумовить зростання соціально-економічної ефективності закладів позашкільної освіти.
3. Розроблені автором планувальні моделі навчальних зон різної місткості та призначення є значним доробком, що має практичне значення.

Дискусійні зауваження:

1. В подальшому дослідженні, необхідно розглянути актуальне питання обов'язкового формування захисних споруд цивільного захисту (сховищ, протирадіаційних укриттів) та споруд подвійного призначення із захисними властивостями в закладах позашкільної освіти з урахуванням можливості проведення освітнього процесу.

2. Законом України «Про позашкільну освіту» визначено 13 основних напрямів позашкільної освіти. Запропоновані автором узагальнені напрями діяльності закладів позашкільної освіти потребують додаткового обґрунтування.

3. В роботі використовується термін «материнський» заклад (розміщення у структурі «материнського» закладу). Бажано було б у розділі «Терміни та визначення понять» надати пояснення терміну.

Зазначені зауваження не зменшують наукову цінність дисертаційної роботи Васильченко Д. К.

Загальний висновок. Проведений аналіз представлених на розгляд матеріалів, дозволяє вважати, що дисертаційна робота Васильченко Дар'ї Костянтинівни на тему «**Принципи архітектурно-планувальної організації закладів позашкільної освіти в структурі об'єднаних територіальних громад**» є самостійним, завершеним дослідженням, яке містить цінні наукові положення та науково обгрунтовані результати у сфері архітектури, що розв'язують важливу науково-прикладну проблему.

Дисертація відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», зокрема пп. 5, 6, 7, 8, 9. Робота є самостійною науковою працею. Виконана з дотриманням академічної доброчесності. Висунуті в ній наукові положення і отримані теоретичні та практичні результати є актуальними, характеризуються єдністю змісту та свідчать про значний особистий внесок здобувача в науку. Авторка роботи - Васильченко Дар'я Костянтинівна - заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 191 – Архітектура та містобудування.

Офіційний опонент:

кандидат архітектури,
доцент, доцент кафедри архітектури
будівель та дизайну Національного університету
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Тишкевич О. П.

Підпис О. П. Тишкевич завіряю.

Д.т.н., професор, проректор з наукової та міжнародної
роботи Національного університету
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Степова О.В.